

2021Z04530

Vragen van het lid **Van Esch** (PvdD) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het gebrek aan maatregelen tegen de gezondheidsrisico's van de geitenhouderij* (ingezonden 12 maart 2021).

Vraag 1

Kunt u bevestigen dat al zeker tien jaar bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport bekend is dat omwonenden binnen een straal van twee kilometer van een geitenhouderij 40 tot 60% meer risico lopen om longontstekingen te krijgen, aangezien dit naar voren is gekomen bij onderzoeken in 2011, 2016, 2017 en 2019?^{1, 2, 3, 4}

Vraag 2

Kunt u bevestigen dat dit gaat om in totaal 1,7 miljoen Nederlanders?

Vraag 3

Heeft u vernomen dat een microbioloog en zoönose-expert van het RIVM vermoedt dat deze longontstekingen worden veroorzaakt door een nieuwe zoönose, een van dier op mens overdraagbare ziekte?⁵

Vraag 4

Kunt u bevestigen dat u na het verschijnen van het laatste onderzoeksrapport in 2019 het volgende vervolgonderzoek heeft aangekondigd, dit keer naar de oorzaak van de verhoogde ziektedruk rond geitenhouderijen, en dat u dit onderzoek afwacht om te bepalen of maatregelen nodig zijn?

¹ NIVEL, 7 juni 2011: «Mogelijke effecten van intensieve-veehouderij op de gezondheid van omwonenden: onderzoek naar potentiële blootstelling en gezondheidsproblemen» (<https://nivel.nl/nl/publicatie/mogelijke-effecten-van-intensieve-veehouderij-op-de-gezondheid-van-omwonenden-onderzoek>).

² RIVM, 2016, «Veehouderij en Gezondheid Omwonenden I» (<https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2016-0058.pdf>).

³ RIVM, 16 juni 2017, «Veehouderij en Gezondheid Omwonenden II» (<https://www.rivm.nl/publicaties/veehouderij-en-gezondheid-omwonenden-aanvullende-studies-analyse-van>).

⁴ NIVEL, november 2019, «Veehouderij en Gezondheid Omwonenden III- Longontsteking in de nabijheid van geitenhouderijen in Gelderland, Overijssel en Utrecht» (<https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003720.pdf>).

⁵ Follow the Money, 3 februari 2021, «Groeï intensieve veehouderij leidt tot nieuwe dier-op-mens-ziekten» (Groeï intensieve veehouderij leidt tot nieuwe dier-op-mens-ziekten – Follow the Money – Platform voor onderzoeksjournalistiek (ftm.nl)).

Vraag 5

Kunt u bevestigen dat dit onderzoek is vertraagd en pas eind 2024 is afgerond?⁶

Vraag 6

Herinnert u zich dat het feit dat het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wilde afwachten tot er sluitend wetenschappelijk bewijs was voor de oorzaak-gevolg relatie, nou juist één van de belangrijkste redenen is geweest dat de Q-koortsepidemie zo lang heeft kunnen voortduren en zoveel slachtoffers heeft kunnen maken voordat is ingegrepen?

Vraag 7

Waaruit blijkt dat het voorzorgsbeginsel voor u nu wel voorop staat?

Vraag 8

Bent u op de hoogte van het feit dat het aantal geiten in de Nederlandse veehouderij na de Q-koortsepidemie tussen 2007 en 2020 bijna is verdubbeld van zo'n 320.000 naar ruim 630.000 geiten en dat deze aantallen zelfs zijn toegenomen in provincies die een «geitenstop» hebben afgekondigd vanwege de risico's voor de volksgezondheid?

Vraag 9

Bent u op de hoogte van het feit dat dit aantal nog altijd verder kan groeien zolang er voor geiten geen zogenaamd productierechtenstelsel wordt ontwikkeld dat een grens stelt aan het aantal dieren in een bepaalde sector, zoals dit wel bestaat voor de varkenshouderij, pluimveehouderij en melkveehouderij?

Vraag 10

Heeft u vernomen dat er nertsenfokkers zijn die nu geiten willen gaan aanschaffen om geitenmelk te gaan produceren, nu het fokken met nertsen is verboden, zoals in Rinsumageest (Friesland), waar de provinciale geitenstop is opgeheven?⁷

Vraag 11

Is het bij u of ambtenaren van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport bekend of er tevens plannen zijn om een nieuwe megastal met bijna 2.000 geiten te gaan bouwen bij een woonwijk in Boijl (Friesland), op 200 meter afstand van woonhuizen?⁸

Vraag 12

Is het bij u of ambtenaren van uw ministerie bekend dat in de gemeente Enkhuizen onlangs, ondanks jarenlange bezwaren van onder andere het college vanwege verhoogde gezondheidsrisico's, een omgevingsvergunning is afgegeven voor de komst van een nieuwe megastal met 2.000 geiten vlak naast een woonwijk?⁹

Vraag 13

Wat vindt u van het feit dat de Minister van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit niets doet om deze explosieve groei van de geitenhouderij te stoppen?

⁶ Rijksoverheid, 9 maart 2021, «Kamerbrief Voortgang onderzoek Veehouderij en Gezondheid Omwonenden» (Voortgang onderzoek Veehouderij en Gezondheid Omwonenden | Tweede Kamer der Staten-Generaal).

⁷ Leeuwarder Courant, 12 maart 2021, «Van nertsen naar melkgeiten: «We hebben goede hoop dat we aan een nieuwe toekomst kunnen beginnen»» (<https://www.lc.nl/economie/Van-nertsen-naar-melkgeiten-We-hebben-goede-hoop-dat-we-aan-een-nieuwe-toekomst-kunnen-beginnen-26298231.html>).

⁸ Omrop Fryslân, 25 januari 2021, «Oproer in Boijl vanwege plannen voor nieuwe geitenhouderij» (Oproer in Boijl vanwege plannen voor nieuwe geitenhouderij | Omrop Fryslân (omrop-fryslan.nl)).

⁹ NH Nieuws, 24 januari 2021, «Onrust in Enkhuizen door mogelijke komst geitenhouderij naast woonwijk» (Onrust in Enkhuizen door mogelijke komst geitenhouderij naast woonwijk – NH Nieuws).

Vraag 14

Hoe voelt het voor u om politiek verantwoordelijk te zijn voor de gezondheidsrisico's die hieruit voortkomen, wetende dat Nederland volgens deskundigen nog steeds niet is voorbereid op een nieuwe uitbraak van een dierziekte die op mensen overdraagbaar is?

Vraag 15

Heeft u de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ooit gewaarschuwd voor deze risico's en gevraagd om een einde te maken aan de groei van de geitenhouderij? Zo ja, wat was haar reactie? Zo nee, waarom niet?

Vraag 16

Wat gaat u doen om te voorkomen dat de provinciale geitenstops ook in andere provincies worden opgeheven, nu het onderzoek «Veehouderij en Gezondheid Omwonenden» pas eind 2024 zal worden afgerond?

Vraag 17

Bent u bereid om te besluiten om per direct een absolute stop in te stellen op de uitbreiding van geitenstallen en de komst van nieuwe geitenstallen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 18

Kunt u deze vragen één voor één en binnen de gebruikelijke termijn beantwoorden?